

Sprehod skozi geološko zgodovino nastanka doline Lobnice se začne pred več kot 400 milijoni let. Takrat so pod zemeljskim površjem pri

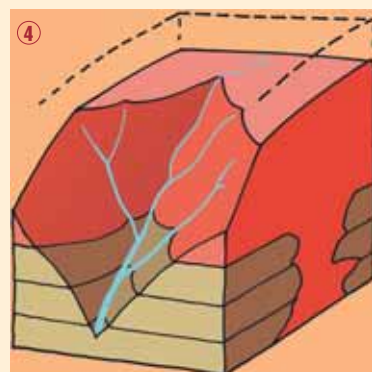
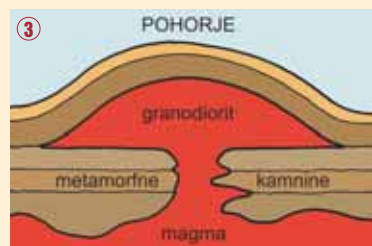
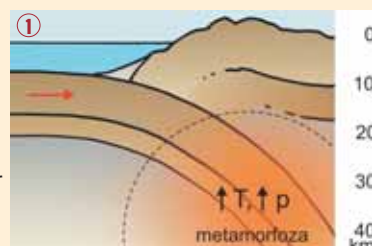
povišani temperaturi in pritisku z metamorfozo (preobrazbo) začele nastajati metamorfne kamnine (1). To so najstarejše kamnine, kar jih najdemo v Sloveniji.

Naslednji geološki dogodek, pomemben za oblikovanje doline Lobnice, se je zgodil pred približno 40 milijoni let, ko se je zaradi trka Afriške in Evrazijske litosferske plošče začelo dvigovanje Alp, tudi njihovega skrajnega vzhodnega podaljška – Pohorja (2).

Pred slabimi 20 milijoni let pa se je na območju Pohorja iz notranjosti Zemlje dvignila staljena magma. Ohladila se je med in pod starimi metamorfnimi kamninami in oblikovala obsežen blok magmatskih kamnin (3).

Ob alpidsem dvigovanju so izdatno preperevanje, spiranje in vodna erozija začeli zniževati Pohorje. V več deset milijonih let so bile s površja odnesene mlajše kamnine, zato se danes na površju nahajajo metamorfne kamnine. Lobnica si je vanje vrezala globoko dolino, na ovršju Pohorja in v Pragozdu Šumik pa je razkrila celo magmatske kamnine (4).

Zadnji pomembnejši pečat so pustile ledene dobe, ki so se končale pred deset tisoč leti. Zmrzal in sneg sta povzročala zelo močno preperevanje in ob izdatni vodni eroziji izoblikovala dokončno podobo Pohorja in doline Lobnice.

Najpogostejše metamorfne in magmatske kamnine

Gnajs in blestnik sta metamorfni kamnini. Nastali sta s spremembo sestave in lastnosti prvotnih kamnin v trdnem stanju, ki je potekala v globinah nekaj deset kilometrov pod zemeljskim površjem pri temperaturah okoli 600°C (1). Obe kamnini najdemo ob spodnjem toku Lobnice vse do Pragozda Šumik. Sta skrilavi oziroma plastoviti, zato ju je možno cepiti in uporabljati kot strešno kritino ali talno oblogo.

gnajs

blestnik

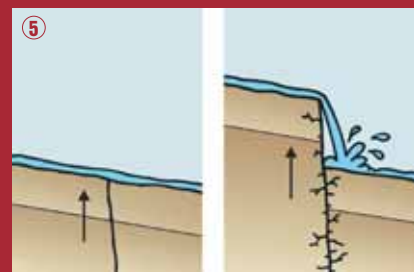

granodiorit

Granodiorit, pogosto napačno imenovan tudi pohorski tonalit ali granit, ki ga najdemo na ovršju Pohorja in v Pragozdu Šumik, je magmatska kamnina. Kot naravni kamen je uporaben pri gradnji, iz njega pa izdelujejo tudi kocke za tlakovanje cest.

Slapovi in brzice

Vodotok pogloblja svojo strugo predvsem s prenašanjem kamninskih delcev, ki zadevajo ob skalno dno. Ob prelomih, kjer je kamnina mehansko manj odporna ali kadar poglobljanje struge ne more dovolj hitro slediti dvigovanju kamninskih blokov, nastanejo slapovi in brzice (5). Tako so nastali tudi slapova Veliki in Mali Šumik ter številne druge brzice.

potok Verna

Kako so nastali osupljivi skalni osamelci?

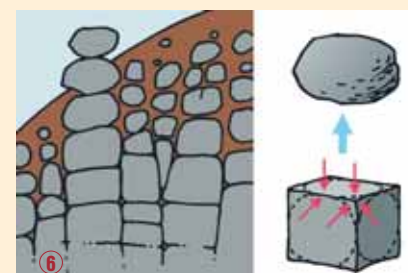
Številni skalni osamelci v pobočjih doline Lobnice so nastali zaradi intenzivnega spiranja in preperevanja kamnin. Njihova oblika je povezana s prelomi in razpokami, kjer je kamnina mehansko najmanj odporna, zato tu preperevanje napreduje najhitreje. Za osamelce v masivnem granodioritu – največ jih je na območju Pragozda Šumik – so značilne tudi zaokrožene oblike, ki so posledica razpadanja mineralov (kemičnega preperevanja). Ker imajo robovi večjo površino kot ravne ploskve, je tam kemično preperevanje močnejše in počasni zaoblji robove (6).

skalni osamelec v Pragozdu Šumik

Trije hlebi

Povirna barja in močvirja

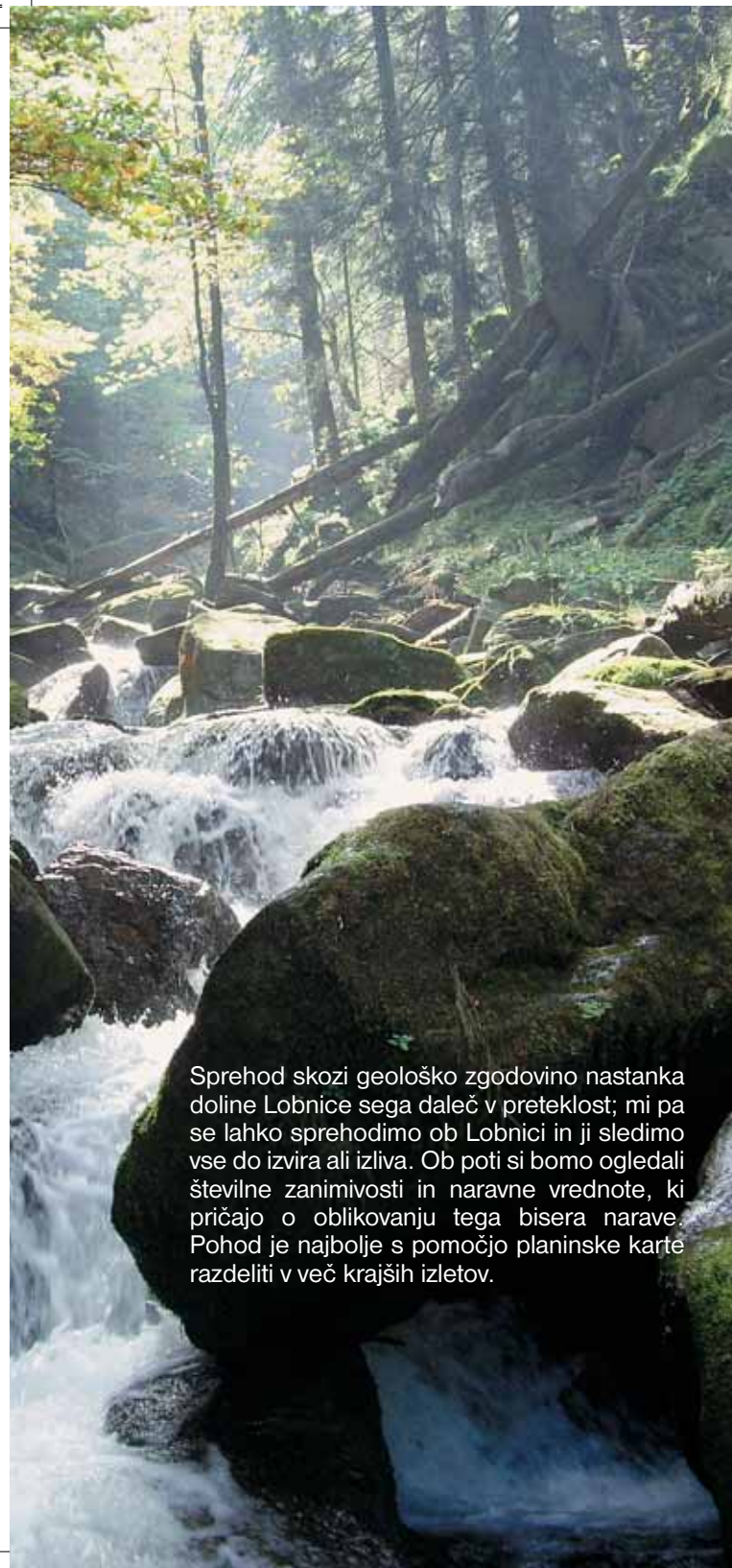
povirje Lobnice

V obdobjih ledenih dob so se na uravnanem ovršju Pohorja oblikovale številne plitve kotanje. Zaradi nepropustne kamninske osnove v njih zastaja padavinska voda. V zamočvirjenih kotanjah so nastala barja, ki predstavljajo specifični življenjski prostor redkih rastlinskih in živalskih vrst. Večina povirij Lobnice in pritokov je v barjih in močvirjih osrednjega Pohorja.

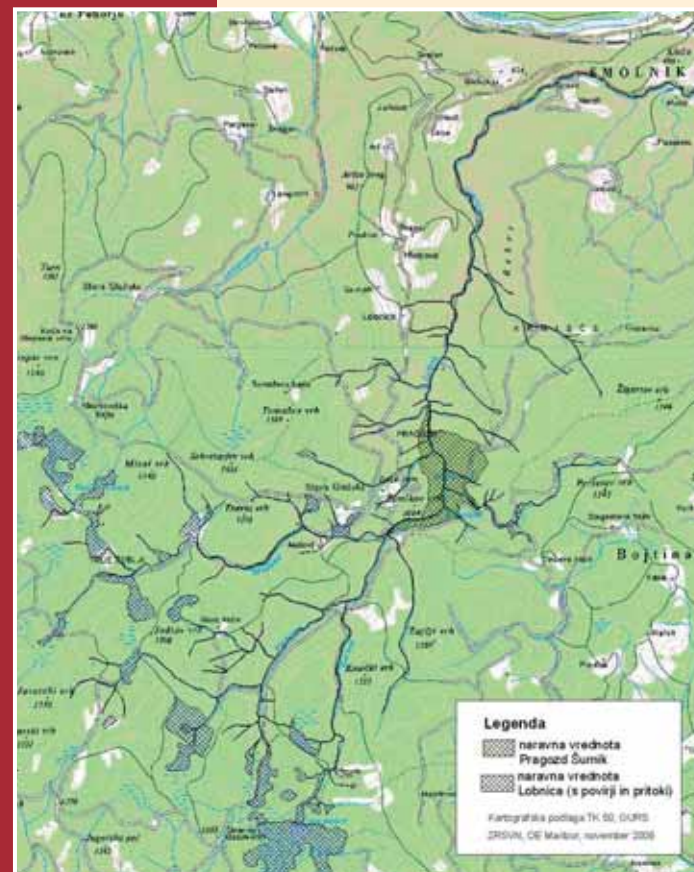

barje

V milijonih let so se v porečju Lobnice izoblikovali številni izjemni naravni pojavi. Ker so se geološki, geomorfološki in hidrološki naravni procesi vse do danes odvijali skoraj brez vpliva človeka, predstavlja porečje pestro paleto naravnih in sonaravnih življenjskih okolij številnih rastlinskih in živalskih vrst. Porečje Lobnice, ki je eno redkih naravno dokaj ohranjenih območij s številnimi naravnimi vrednotami in visoko biotsko raznovrstnostjo, je potrebno ohraniti takšno tudi za naše zanamce!

Sprehod skozi geološko zgodovino nastanka doline Lobjnice sega daleč v preteklost; mi pa se lahko sprehodimo ob Lobjnici in ji sledimo vse do izvira ali izliva. Ob poti si bomo ogledali številne zanimivosti in naravne vrednote, ki pričajo o oblikovanju tega bisera narave. Pohod je najbolje s pomočjo planinske karte razdeliti v več krajših izletov.

Izdal: Zavod RS za varstvo narave, Območna enota Maribor, Pobreška cesta 20, 2000 Maribor
Besedilo: Andrej Grmovšek
Skice: Samo Jenčič
Fotografije: Andrej Grmovšek, Samo Jenčič
Oblikovanje in tisk: Birografika Bori d.o.o. Ljubljana
Naklada: 5000 izvodov
December 2006
www.zrsvn.si

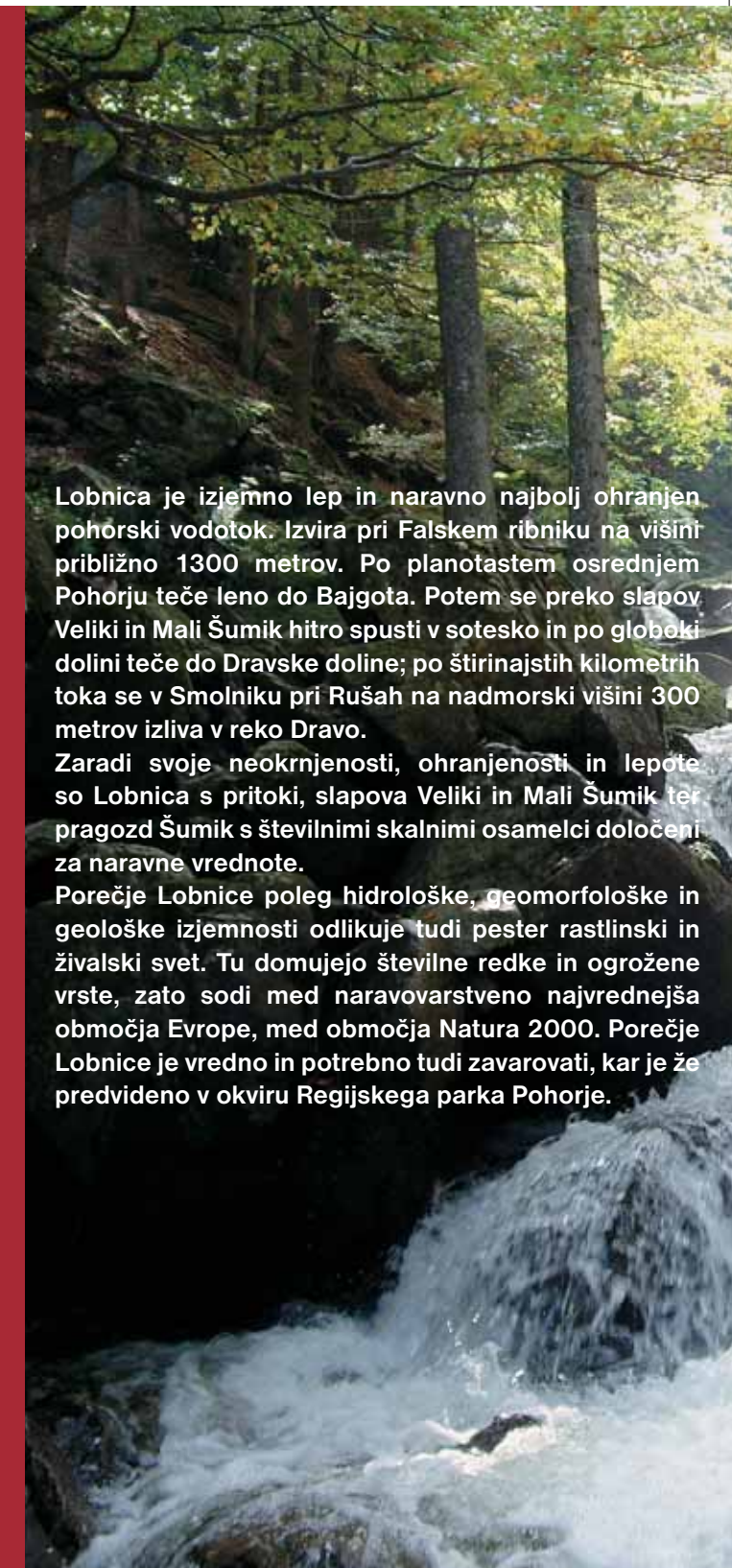
Zavod Republike Slovenije
za varstvo narave

LOBNICA

ŠUMEČI BISER POHORJA

Sprehod skozi geološko zgodovino

Lobjnica je izjemno lep in naravno najbolj ohranjen pohorski vodotok. Izvira pri Falskem ribniku na višini približno 1300 metrov. Po planotastem osrednjem Pohorju teče leno do Bajgota. Potem se preko slapov Veliki in Mali Šumik hitro spusti v sotesko in po globoki dolini teče do Dravske doline; po štirinajstih kilometrih toka se v Smolniku pri Rušah na nadmorski višini 300 metrov izliva v reko Dravo.

Zaradi svoje neokrnjenosti, ohranjenosti in lepote so Lobjnica s pritoki, slapova Veliki in Mali Šumik ter pragozd Šumik s številnimi skalnimi osamelci določeni za naravne vrednote.

Porečje Lobjnice poleg hidrološke, geomorfološke in geološke izjemnosti odlikuje tudi pester rastlinski in živalski svet. Tu domujejo številne redke in ogrožene vrste, zato sodi med naravovarstveno najvrednejša območja Evrope, med območja Natura 2000. Porečje Lobjnice je vredno in potrebno tudi zavarovati, kar je že predvideno v okviru Regijskega parka Pohorje.